

การพัฒนาแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

The Model Development in Creating a Research Culture in
Primary Schools under the Office of the Basic Education
Commission in the Lower Northern Area

กิริติ จันทรมณี^{1*}, อดุลย์ วังศรีคุณ², ธีรยุทธ ภูเข³

Keerati Jantharamanee^{1*}, Adul Wangsikhoon², Thirayut Phukhao³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา โดยทำการวิจัยกับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 507 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน รวมจำนวน 1,014 คน ใช้เครื่องมือในการวิจัย จำนวน 6 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) วิเคราะห์ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กรและระดับบุคคลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบที (t-test for independent samples) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนของประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย การวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีสภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัย จำนวน 8 องค์ประกอบ ซึ่งร่วมกันอธิบายความ

^{1*} นักศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, คณะครุศาสตร์,

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, e-mail: keerada69@hotmail.com

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ อาจารย์ ดร. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

แปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 84.10 ได้แก่ นโยบายการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ (AD) บรรยากาศการมีส่วนร่วมในการวิจัย (RA) ความผูกพันระหว่างผู้วิจัยกับงานวิจัย (RR) การสนับสนุนการทำวิจัย (RS) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบังคับบัญชา (TL) การสร้างขวัญและกำลังใจ (MB) องค์การแห่งการเรียนรู้ (LO) และการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน (SA) โดยมีสภาพปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า มีปัญหาระดับมาก 3 รายการ ซึ่งนำไปพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ด้านการสนับสนุน การทำวิจัย ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเชิงภาษาประกอบด้วยองค์ประกอบ จำนวน 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ตัวระบบ การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ที่จัดองค์ประกอบการสนับสนุนการทำวิจัย องค์การแห่งการเรียนรู้ การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน เข้าสู่วิธีการเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยกระบวนการ ผลผลิต ซึ่งภาพรวมของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

3. การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน มีการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมวิจัยในระดับมากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคลในระดับมากที่สุด และโรงเรียนทั้งสองมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กรและระดับบุคคลไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนทั้งสองมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนใกล้เคียงกัน

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีประสิทธิผลที่ส่งผลให้การสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ ศักยภาพของครู เทคโนโลยี และนโยบายและมาตรฐาน ด้านกระบวนการ พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม บรรยากาศการจูงใจและการจัดองค์กร และด้านผลลัพธ์ พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในงาน และคุณภาพของการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การสร้างวัฒนธรรมวิจัย

Abstract

The purposes of this research and development were 1) to study the condition and problems in creating a research culture in primary schools, 2) to develop the model in creating a research culture in primary schools, 3) to test the model in creating a research culture in the primary schools and 4) to evaluate the model in creating a research culture in the primary schools. The research was conducted with 1,014 people who are administrators and teachers from 507 schools under the Office of Basic Education Commission in the lower northern area. The research tools were 6 forms of questionnaires and analyzed by exploratory factor analysis (EFA), analysis of creating a research culture and efficiency of the model, mean and standard deviation. To compare the research culture in primary schools as organizations and personal ones in the sample group by t-test independent and content analysis was conducted. The findings were as follows:

1. The primary schools under the Office of Basic Education Commission in the Lower Northern Area had the condition in creating a research culture consistent with the empirical data in 8 components which can be described the variance of components with 84.10% as follows: the policy in administration policy and career development (AD), the research participating atmosphere (RA), the research and researcher relationship (RR), research support (RS), the transformational leadership (TL), morale building (MB), learning organization (LO), and supervision and performance appraisal (SA), the condition and problems in creating a research culture in the primary schools overall were at a moderate level and when considering each facet found that the most problematic ones were in 3 items which resulted in the development in creating a research culture in the primary schools; namely, research support, learning organization, and the supervision and performance appraisal.

2. The model in creating a research culture in primary schools had the linguistic features in 5 areas as follows: introduction, system, application, evaluation, condition or limit which organized the research support component, learning organization, the supervision and performance appraisal which led to 3 areas of system procedures as follows: input, process, output. Overall the model in

creating a research culture in primary schools was appropriate, feasible and utilized at the highest level.

3. The test of the model in creating a research culture in primary schools found that from the overall of the 2 schools who were the sample groups had the highest implementation of creating a research culture in the areas of learning organization, individual research culture was at a highest level and overall from these two schools in terms of research culture was not significantly different and the research culture of these two schools in terms of organization and individual were not significantly different; that is, these two schools had the similar research culture.

4. The evaluation of the model in creating a research culture in primary schools found that the efficiency was at a highest level which resulted in creating research culture in schools to reach the criteria in 3 areas; namely, in terms of input, it was found that they achieved in every indicator: budget, physical facilities, teacher potential, technology and policy and standard; in terms of process, it was found that they achieved in every indicator: common vision, incentive atmosphere, organization management; in terms of outcome, it was found that they achieved in every indicator: student's achievement, task satisfaction, operation quality.

Keywords: The Model Development, Creating a Research Culture

บทนำ

ในสถานการณ์ของการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ถือเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่เป็นภาระที่หนักสำหรับการศึกษาในฐานะที่เป็นฐานในการพัฒนาสังคมในทุกมิติ ดังนั้นภายใต้สภาพปัญหาการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน พบว่าขาดนวัตกรรมการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนตามบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน การวิจัยการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จึงจัดทำขึ้นโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยเชิงสมมติฐาน 14 องค์ประกอบเป็นฐาน ทำให้ได้องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย จำนวน 8 องค์ประกอบ นำสู่การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในรูปแบบเชิงภาษาและวิธีการเชิงระบบ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการนำเสนอใน

รายละเอียดการดำเนินงาน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การสนับสนุนการทำวิจัย องค์การแห่งการเรียนรู้ และการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน ภายใต้การใช้วิธีการเชิงระบบเพื่อจัดระบบองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมวิจัย ภายใต้การบริหารจัดการเชิงระบบ นอกจากนี้ การวิจัยยังได้ทดลองใช้ ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่มุ่งศึกษา ได้แก่ วัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร ระดับบุคคล ตลอดจนถึงประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยให้ตรงตามสภาพที่แท้จริงที่สุด ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาที่หน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับการพัฒนาวิชาชีพครู และผู้บริหารโรงเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการบริหารงานเชิงระบบ ตลอดจนการนำนโยบายด้านการสร้างวัฒนธรรมวิจัยสู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียนที่มีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กำหนดขอบเขตการวิจัยจำแนกตามแหล่งข้อมูล ตัวแปร เนื้อหา และระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 3,257 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 530 โรงเรียน ซึ่งกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการ 1 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,060 คน ซึ่งได้มาโดยประมาณการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามทศัมเรย์ และลี (Comrey & Lee, 1992) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่าง 1,000 ความเหมาะสมในการวิเคราะห์ดีที่สุด โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 530 คน ครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการ 530 คน ทั้งนี้เมื่อดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 507 โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 1,014 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 507 คน ครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการ 507 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 สภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

2.2 ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย: มิถุนายน-สิงหาคม 2557

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

3.2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย: กันยายน–ตุลาคม 2557

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มทดลอง ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.1 โรงเรียนวัดหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดการศึกษา 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 14 คน

1.2 โรงเรียนบ้านยางสามต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษา 2 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา มีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 10 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ วัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กรและระดับบุคคล

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 วัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กร

3.2 วัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับบุคคล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย: พฤศจิกายน 2557–มีนาคม 2558

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ คณะกรรมการประเมินหรือทบทวนงานโดยกลุ่มเพื่อน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน จำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนวัดหนองหลวง จำนวน 14 คน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านยางสามต้น จำนวน 10 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียน
ประถมศึกษา

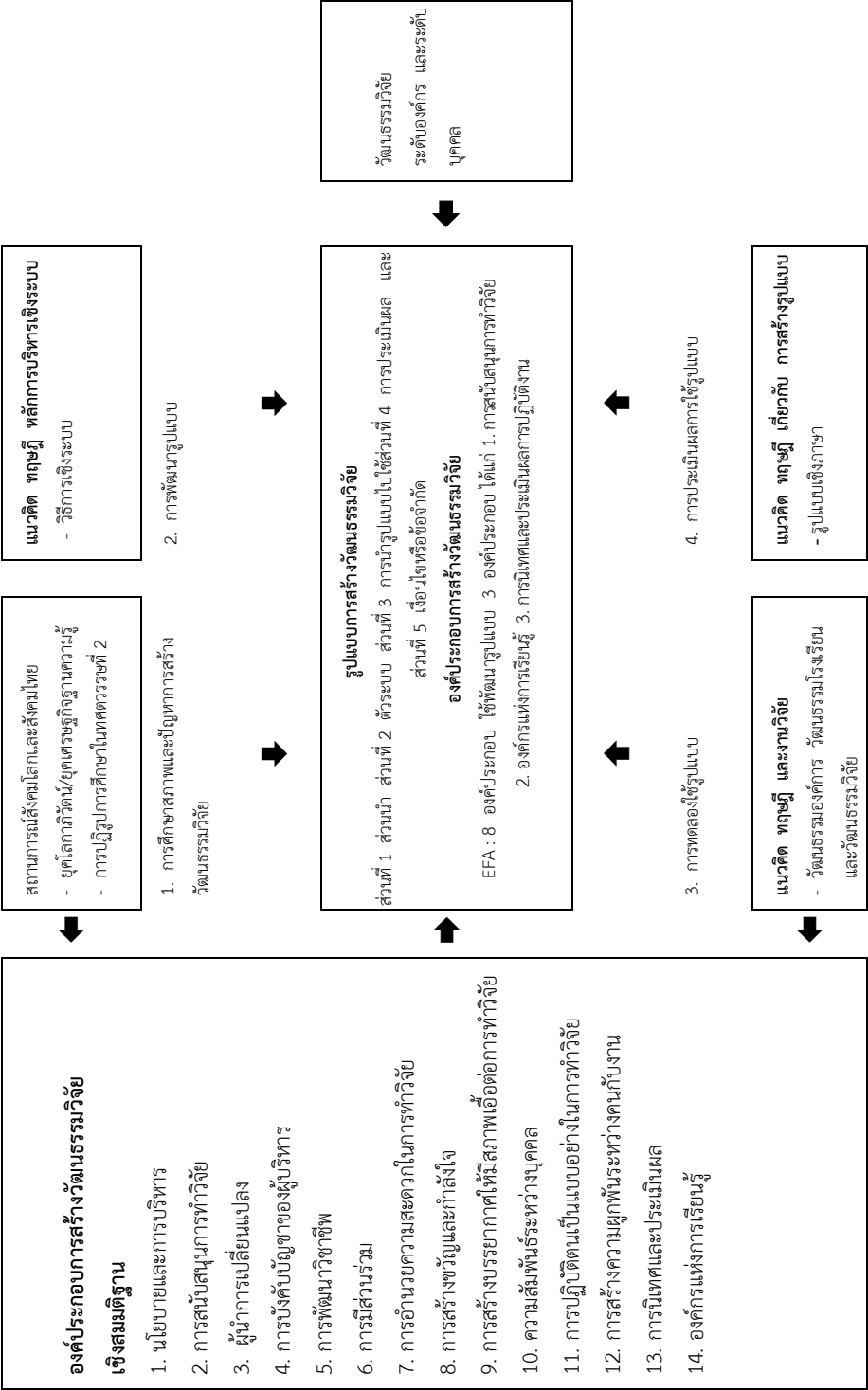
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย: 23-24 มีนาคม 2558

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ การพัฒนาประเทศจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในทุกสาขาวิชา เพื่อให้ผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดและจินตนาการ สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศ และรวมถึงความสามารถของประเทศในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับนานาชาติ ดังนั้นในฐานะที่โรงเรียนเป็นแหล่งให้การศึกษาและพัฒนากำลังคนของชาติ การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาจึงดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา โดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยเชิงสมมติฐาน 14 องค์ประกอบ เป็นฐานทำให้ได้องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย จำนวน 8 องค์ประกอบ นำสู่การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในรูปแบบเชิงภาษาและวิธีการเชิงระบบ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการนำเสนอในรายละเอียดการดำเนินงาน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การสนับสนุนการทำวิจัย องค์การแห่งการเรียนรู้ การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้ได้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้ชื่อ “รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ซึ่งเป็นนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำการวิจัยในระดับโรงเรียน ที่ส่งผลให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยระดับบุคคล ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยตามรายละเอียดภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการจัดการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. วิธีดำเนินการ

ศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 9 จังหวัดจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 โดยกำหนดวิธีดำเนินงานเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

กำหนดการศึกษาไว้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมวิจัยและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

1.2 การศึกษาปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยที่เป็นสมมติฐานการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล 1,014 คน วิเคราะห์ข้อมูล และใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในองค์ประกอบซึ่งมีปัญหาในระดับมากไปใช้ในการพิจารณาเลือกองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจที่มีความสอดคล้องกัน และนำองค์ประกอบเหล่านั้นไปสู่การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย ซึ่งเป็นเครื่องมือฉบับที่ 3 ต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

2.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเที่ยง (Reliability)

4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเป็นสภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

4.3 วิเคราะห์ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. วิธีดำเนินการ

พัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้จากวิจัยในขั้นตอนที่ 1 นำสู่แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ และวิธีการเชิงระบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 3 รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

2.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรับเครื่องมือวิจัยกลับคืนด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาในข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. วิธีดำเนินการ

เลือกโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 2 โรงเรียน ทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคสนาม เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน คิดเป็นระยะเวลา 5 เดือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ฉบับที่ 5 แบบประเมินวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กร และระดับบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวันเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ณ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเที่ยง (Reliability)

4.2 วิเคราะห์พัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กร และระดับบุคคล

4.3 เปรียบเทียบพัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาระดับองค์กร และระดับบุคคล ระหว่างโรงเรียนวัดหนองหลวงกับโรงเรียนบ้านยางสามต้น โดยการทดสอบที (t-test for independent samples)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างพัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. วิธีดำเนินการ

การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างพัฒนธรรมวิจัย ดำเนินการโดยใช้วิธีการประเมินหรือทบทวนงานโดยกลุ่มเพื่อน (Peer Review) กำหนดเรื่องและเกณฑ์ ตลอดถึงแนวทางในการประเมิน โดยเรื่องและเกณฑ์ที่จะประเมิน คือ เครื่องมือฉบับที่ 6 ของการวิจัยในครั้งนี้ คณะกรรมการประเมินหรือทบทวนงานโดยกลุ่มเพื่อนทั้ง 24 คน ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างพัฒนธรรมวิจัย ณ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โรงเรียนละ 1 วัน และตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 6 แบบประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบ การสร้างพัฒนธรรมวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากคณะกรรมการประเมินหรือทบทวนงานโดยกลุ่มเพื่อน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเที่ยง (Reliability)

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างพัฒนธรรมวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ปรากฏผล ดังนี้

1.1 สภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 8 องค์ประกอบ ซึ่งร่วมกันอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 84.10 ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ (AD) องค์ประกอบที่ 2 บรรยากาศการมีส่วนร่วมในการวิจัย (RA) องค์ประกอบที่ 3 ความผูกพันระหว่างผู้วิจัยกับงานวิจัย (RR) องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนการทำวิจัย (RS) องค์ประกอบที่ 5 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบังคับบัญชา (TL) องค์ประกอบที่ 6 การสร้างขวัญและกำลังใจ (MB) องค์ประกอบที่ 7 องค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) และองค์ประกอบที่ 8 การนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงาน (SA)

1.2 สภาพการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าภาพรวมการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 11 รายการ ได้แก่ ด้านการสร้างความผูกพันระหว่างคนกับงาน ด้านการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย ด้านการสร้างบรรยากาศให้มีความเอื้อต่อการทำวิจัย ด้านนโยบายและรูปแบบการบริหาร ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการทำวิจัย ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีรายละเอียดที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 รายการ ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและประเมินผล

2. การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยกำหนดรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยให้มีลักษณะ เชิงภาษา จำนวน 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ตัวระบบ การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ที่จัดองค์ประกอบการสนับสนุนการทำวิจัย องค์กรแห่งการเรียนรู้ การนิเทศและประเมินผล เข้าสู่วิธีการเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งในภาพรวมของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับมากที่สุด

3. การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการกับในภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน ปรากฏผล ดังนี้

3.1 วัฒนธรรมวิจัยเชิงกระบวนการ พบว่า ปรากฏสภาพวัฒนธรรมวิจัยเชิงกระบวนการ ดังนี้

3.1.1 วัฒนธรรมเชิงกระบวนการระดับองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยใช้เทคนิค SWOT และนำแผนงาน โครงการ กิจกรรมใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียน โรงเรียนจัดทำวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เอกสารงานวิจัย แหล่งเรียนรู้สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้นำการวิจัยสนทนา ให้ความรู้ในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนทั้งในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ติดตามดูแล ช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม คณะครูมุ่งมั่น ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ กิจกรรม การวิจัยตามกำหนดเวลาอย่างเคร่งครัด ครูทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนและประเมินโครงการในความรับผิดชอบ สรุปผล รายงานผล และจัดเก็บรายงานในห้องแสดงผลงาน สะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูนำผลงานด้านการวิจัยในภาพรวมของโรงเรียนเผยแพร่ในเวทีสาธารณะ ได้รับรางวัลการยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.1.2 วัฒนธรรมเชิงกระบวนการระดับบุคคล ได้แก่ ครูปฏิบัติงานใดๆ ภายใต้การวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนในการเตรียมปัจจัย กระบวนการปฏิบัติ และผลผลิตที่ต้องการ ครูวิเคราะห์หาสาเหตุที่เป็นปัญหาการเรียนการสอน และแก้ปัญหาโดยการวิจัยในชั้นเรียน ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ วางแผนการสอน เตรียมการสอน และสร้างเครื่องมือหรือสื่อเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน วัดผลและประเมินผลผู้เรียนได้ตรงตามแผนการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย ในชั้นเรียน ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในเรื่องที่ต้องการแก้ปัญหาการเรียนการสอน สามารถสรุปงานวิจัยเป็นข้อสรุปสารสนเทศได้ ครูและผู้บริหารนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นข้อค้นพบของงานวิจัยซึ่งตนเองปฏิบัติให้กับบุคคลที่สนใจทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้อย่างชัดเจน ครูจัดแสดงผลงานวิจัยที่แสดงถึงความสำเร็จด้านวิชาชีพครูของตน

3.2 วัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคล

3.2.1 โรงเรียนวัดหนองหลวงมีการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมวิจัยในระดับมากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคลในระดับมากที่สุด

3.2.2 โรงเรียนบ้านยางสามต้นมีการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมวิจัยในระดับมากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคลในระดับมากที่สุด

3.2.3 โรงเรียนวัดหนองหลวงมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กรและระดับบุคคลแตกต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนวัดหนองหลวงกับโรงเรียนบ้านยางสามต้นมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนใกล้เคียงกัน

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า โรงเรียนวัดหนองหลวง และโรงเรียนบ้านยางสามต้นมีสภาพวัฒนธรรมวิจัยที่สอดคล้องกัน ได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนงานโครงการเพื่อสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียน โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจัดหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนให้กับคณะครูเพื่อปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนจัดป้ายประกาศเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยและพัฒนา โรงเรียนสนับสนุนให้คณะครูเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนในเวทีสาธารณะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นำวิจัยดูแลช่วยเหลือคณะครูให้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอคณะครูสนทนากันเกี่ยวกับงานวิจัย มีความสนใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยคณะครูมุ่งมั่นในการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จโดยไม่ละทิ้งงาน คณะครูปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีจรรยาบรรณนักวิจัย และคณะครูนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษายังมีประสิทธิผลที่ส่งผลให้การสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านปัจจัย พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ ศักยภาพของครู เทคโนโลยี และนโยบายและมาตรฐาน

4.2 ด้านกระบวนการ พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม บรรยายการสนใจและการจัดองค์การ

4.3 ด้านผลลัพธ์ พบว่า บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในงาน และคุณภาพของการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่าสภาพการ

สร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำให้ได้องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 8 องค์ประกอบ ซึ่งร่วมกันอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 84.10 ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ (AD) องค์ประกอบที่ 2 บรรยากาศการมีส่วนร่วมในการวิจัย (RA) องค์ประกอบที่ 3 ความผูกพันระหว่างผู้วิจัยกับงานวิจัย (RR) องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนการทำวิจัย (RS) องค์ประกอบที่ 5 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบังคับบัญชา (TL) องค์ประกอบที่ 6 การสร้างขวัญและกำลังใจ (MB) องค์ประกอบที่ 7 องค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) องค์ประกอบที่ 8 การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน (SA) ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหลักการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย และได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วจึงทำการสรุปกรอบความคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอเป็นโมเดลการวิจัย ซึ่งในที่นี้คือ องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัย ในโรงเรียนประถมศึกษา ทฤษฎีที่ผู้วิจัยศึกษา ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับตัวชี้วัดการวิเคราะห์องค์ประกอบ แนวคิดทฤษฎีการบริหารและทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีระบบและวิธีการเชิงระบบ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2548-2556 ส่งผลให้ได้ตัวแปรที่ศึกษาถึง 174 ตัวแปร ทำให้เกิดความครอบคลุมสภาพการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมวิจัยของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ส่งผลให้ได้องค์ประกอบที่ความสอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิยา ชัยชนะเลิศ (2552) ที่พบว่า โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 11 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบความรู้ความสามารถและทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล องค์ประกอบด้านเจตคติเชิงนิมิตต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านเจตคติเชิงนิเสธต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านความต้องการก้าวหน้าในอาชีพ องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเองต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านการได้รับการยอมรับ และองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนสภาพปัญหาการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า ภาพรวมการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 รายการ ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการทำวิจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและประเมินผล ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนขาดการสนับสนุนการทำวิจัยด้านต่างๆ ได้แก่ ด้าน

อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านผู้ทรงคุณวุฒิหรือกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย มีปัญหากิจกรรมการนิเทศ ได้แก่ การสังเกตการสอนในชั้นเรียนหรือเยี่ยมชั้นเรียนดำเนินการโดยมีเครื่องมือประเมินที่ไม่ชัดเจน การให้คำปรึกษาแก่ครูรายบุคคลหรือรายกลุ่มดำเนินการได้ไม่ตรงตามความต้องการของครู ครูศึกษาเอกสารทางวิชาการเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้ มีปัญหากระบวนการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการวิจัยของครูไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด เป็นต้น

2. การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่า รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยให้มีลักษณะเชิงภาษาจำนวน 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ตัวระบบ การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ที่จัดองค์ประกอบการสนับสนุนการทำวิจัย องค์การแห่งการเรียนรู้ การนิเทศและประเมินผลเข้าสู่วิธีการเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีตัวชี้วัดและการวิเคราะห์องค์ประกอบแนวคิดทฤษฎี การบริหารและทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีระบบและวิธีการเชิงระบบ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษาด้วยการพูดและการเขียน เพื่อใช้อธิบายโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นสามารถที่จะนำองค์ประกอบเข้าไปบูรณาการกับวิธีการเชิงระบบได้อย่างลงตัว ภายใต้รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ตัวระบบ การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขหรือข้อจำกัด อันเป็นการบริหารจัดการเชิงระบบที่กำหนดหน่วยระบบงานให้มีความชัดเจนในรายละเอียดครบถ้วนในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต อันส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ทุกตำแหน่งได้รับการสนับสนุนปัจจัยดำเนินงาน รับรู้ในสาระสำคัญของกระบวนการที่ต้องปฏิบัติให้เกิดผลผลิตของหน่วยระบบงาน นั่นคือ วัฒนธรรมวิจัย อีกทั้งยังเป็นการบริหารคุณภาพ คือ วิธีการทำงาน ซึ่งเป็นระบบที่ดีสามารถสร้างคุณภาพบริการคุณภาพบุคลากร คุณภาพการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นภายใต้การใช้อยู่คู่มือนโยบายคุณภาพ คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติและแผนคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูติศ พัดพิน (2555: 12) ที่สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ตัวแบบหรือตัวระบบ ส่วนที่ 3 การ

นำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขหรือข้อจำกัด และงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) ที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน จำแนกการประเมินเป็น 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง

3. การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งพบว่า ภาพรวมโรงเรียนวัดหนองหลวงมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียน แตกต่างกับโรงเรียนบ้านยางสามต้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และระดับบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ โรงเรียนวัดหนองหลวงกับโรงเรียนบ้านยางสามต้นมีวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนใกล้เคียงกัน ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนวัดหนองหลวงและโรงเรียนบ้านยางสามต้นได้ใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เหมือนกัน โดยรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษานี้ถือเป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านบริหารอย่างรอบด้าน เกิดภาวะผู้นำ อีกทั้งโรงเรียนวัดหนองหลวงและโรงเรียนบ้านยางสามต้นเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในบริบททั่วไปจึงมีสภาพใกล้เคียงกัน ดังนั้น การสร้างวัฒนธรรมวิจัยตามรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาจึงกระทำได้ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าสภาพการปฏิบัติของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้ปรับเปลี่ยนความเชื่อ พฤติกรรม แบบแผนและแนวปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคล มีความต้องการที่จะดำเนินงานด้านการวิจัยพัฒนางานที่มุ่งสู่การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัยจนเป็นปกตินิสัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพเราะ พัตตาสังห์ (2554) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศในโรงเรียน และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการยกย่องเชิดชูครูทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการส่งเสริมให้ความรู้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557: 11) ที่พบว่า การขับเคลื่อนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย ในส่วนพฤติกรรมของครูในการสร้างวัฒนธรรมวิจัย

ให้กับนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านของกระบวนการวิจัย พบว่า ขั้นตอนการตั้งคำถาม ครุมีพฤติกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน การขับเคลื่อนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนจึงควรส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่า การใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนวัดหนองหลวง และโรงเรียนบ้านยางสามต้น มีการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมวิจัยในระดับมากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคลในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยยังเห็นว่าการปรากฏผลการวิจัยข้างต้นเกิดจากการปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้

1) โรงเรียนมีนโยบาย และเอกลักษณ์ด้านการบริหารจัดการเชิงระบบที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนด้วยกระบวนการวิจัยอย่างชัดเจน ภาระงานสำคัญหรืองานนโยบายมีการปฏิบัติและสรุปรายงานผลเป็นรายงานวิจัยหรือรายงานวิจัยเชิงประเมินเสมอ

2) การบริหารจัดการที่นำองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยสู่การปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ บรรยากาศการมีส่วนร่วมในการวิจัย ความผูกพันระหว่างผู้วิจัยกับงานวิจัย การสนับสนุน การทำวิจัย ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบังคับบัญชา การสร้างขวัญและกำลังใจ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

3) การบริหารจัดการเชิงระบบที่กำหนดหน่วยระบบงานให้มีความชัดเจนในรายละเอียดครบถ้วนในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต อันส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ทุกตำแหน่งได้รับการสนับสนุนปัจจัยดำเนินงาน รับรู้ในสาระสำคัญของกระบวนการที่ต้องปฏิบัติให้เกิดผลผลิตของหน่วยระบบงาน นั่นคือ วัฒนธรรมวิจัย

4) การสนับสนุนปัจจัยเพื่อพัฒนางานด้านการวิจัย ได้แก่ งบประมาณ กระดาษพิมพ์เอกสารพร้อมหมึก คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์เอกสาร ห้องปฏิบัติงาน และที่ปรึกษา เป็นสิ่งที่ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยต้องการ เพราะช่วยให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยทำงานได้โดยสะดวก เกิดความสบายใจในการปฏิบัติงาน

5) ผู้นำในการปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นำการวิจัย เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิด การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง และพัฒนาด้านวัฒนธรรมวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นำการวิจัยจึงต้องสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรได้โดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในด้านการวิจัย และดูแลช่วยเหลือบุคลากรทุกฝ่ายในเรื่องปฏิบัติงานวิจัยอย่างใกล้ชิด

6) การบริหารจัดการศึกษาแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งมีผู้บริหารและครูผู้นำการวิจัยเป็นแกนนำ โรงเรียนสามารถพัฒนาครูได้ด้วยตนเอง เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่อง

การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงประเมิน และสามารถติดตาม ตรวจสอบให้คำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง

7) กระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่ส่งผลให้ คณะครูตื่นตัว ปรับตัว และพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี กระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานจึงต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

8) การสร้างวัฒนธรรมวิจัยให้เกิดขึ้นภายใต้การปฏิบัติการกิจหรือภาระงานปกติจะช่วยให้ครูผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนางานพร้อมกับวัฒนธรรมวิจัยโดยปริยาย ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยจะไม่รู้สึกว่ามีภาระเพิ่มขึ้นนอกเหนือหน้าที่ปกติ และจะปฏิบัติงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นปกตินิสัยได้ในที่สุด

9) การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานวิจัย และใช้ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองในด้านการพัฒนาวิชาชีพ และหน่วยงานในด้านการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดกระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ที่เป็นสภาพวัฒนธรรมวิจัย และองค์กรแห่งการเรียนรู้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแบลนด์ และรูฟฟิน (Bland, C.J. & M.T. Ruffin, 1992: 385-397) ได้แบ่งคุณลักษณะสภาพแวดล้อมของผลิตภาพการวิจัย 12 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการประสานร่วมมือกัน การมุ่งเน้นที่การสร้างงานวิจัย วัฒนธรรมวิจัยที่เด่นชัด บรรยากาศของกลุ่มที่สนับสนุน การกระจายอำนาจขององค์กร การปกครองแบบมีส่วนร่วม การสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรและบุคลากรวิจัย อายุ ขนาดและความหลากหลายของกลุ่ม การให้รางวัลอย่างเหมาะสม การให้ความสำคัญกับการคิดสรร การรับเข้า ผู้คนที่มีความทักษะด้านการวิจัยและความสามารถด้านการบริหารจัดการและงานวิจัยของนิดา, วาสิม และจาไมล์ (Nida. M., Wasim. Q. & Jamil. R. K., 2012: 559-568) ที่พบว่าองค์ประกอบที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัย ได้แก่ เวลา ทรัพยากร เงินทุน การแนะแนว และรางวัลสำหรับการค้นคว้าวิจัย

ในส่วนมีประสิทธิผลที่ส่งผลให้การสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องจากการดำเนินงานตามรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เพื่อเป็นสิ่งที่บ่งบอกหรือสะท้อนลักษณะของประเด็นที่ต้องการจะวัด ได้แก่ งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพครู เทคโนโลยี นโยบายและมาตรฐาน วิสัยทัศน์ร่วม บรรยากาศการจูงใจ การจัดองค์กร กิจกรรมการเรียนการสอน ภาวะผู้นำของครูและผู้บริหาร การจัดสรรเวลา ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในงาน

และคุณภาพการปฏิบัติงาน อันแสดงถึงลักษณะของระบบการดำเนินงาน ความสำเร็จของงานทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพของวัฒนธรรมวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงประเมินที่ประเมินโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบ CIPP Model ถือเป็นการประเมินเชิงระบบที่ครอบคลุมรายละเอียดต่างๆ อย่างครบถ้วน (ณัฐวุฒิ ทองเอีย, 2549) และ (สราวุฒิจันทร์ผกาพันธ์, 2549) และ (ไพรัช ศรีสำอาง, 2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่พบว่า เป็นรูปแบบเชิงภาษาจำนวน 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำตัวระบบ การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ซึ่งมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปสามารถนำรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษานี้ไปพัฒนางานด้านการวิจัยด้วยการออกแบบหน่วยระบบใหม่

2. การทดลองใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่า โรงเรียนวัดหนองหลวง และโรงเรียนบ้านยางสามต้นมีการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมวิจัยในระดับมากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมวิจัยระดับองค์กร และวัฒนธรรมวิจัยในระดับบุคคลในระดับมากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษา โดยทั่วไปที่มีความต้องการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนจึงสามารถนำรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษานี้ไปใช้ได้ด้วยการศึกษารูปแบบและปฏิบัติตามหน่วยระบบ

3. การใช้รูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้การสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่า การตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จของภารกิจที่ปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องประสิทธิภาพของการสร้างวัฒนธรรมวิจัย ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของครูจึงต้องศึกษาเกณฑ์ ตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ ก่อนที่จะนำรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษานี้ไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรดำเนินงานวิจัย “การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” โดยใช้องค์ประกอบที่เหลือ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ (AD) องค์ประกอบที่ 2 บรรยากาศการมีส่วนร่วมในการวิจัย (RA) องค์ประกอบที่ 3 ความผูกพันระหว่างผู้วิจัยกับงานวิจัย (RR) องค์ประกอบที่ 5 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบังคับบัญชา (TL) และองค์ประกอบที่ 6 การสร้างขวัญและกำลังใจ (MB)

2. ควรพัฒนางานวิจัยโดยให้ความสำคัญกับนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (QPAR) ด้วยการเรียนรู้ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นตั้งคำถาม (Q: Question) ขั้นเตรียมการค้นหาคำตอบ (P: Planning) ขั้นดำเนินการค้นหาและตรวจสอบคำตอบ (A: Action) และขั้นสรุป และนำเสนอผลการค้นหาคำตอบ (R: Reflection) ดังนั้น เพื่อต่อยอดการวิจัยในครั้งนี้จึงควรดำเนินงานวิจัย “การพัฒนารูปแบบการสร้างวัฒนธรรมวิจัยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ”

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวุฒิ ทองเอ๋ย. (2549). การประเมินโครงการการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านเบิกไพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.
- นันทิยา ชัยชนะเลิศ. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา.
- ไพรัช ศรีสำออง. (2552). การประเมินโครงการการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.
- ไพเราะ พัดตาสิงห์. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.

- ภูติศ พัดพิน (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- สราวุฒิ จันทร์ผกาพันธ์. (2549). การประเมินโครงการการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านสวนผึ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **ภาคผนวกคู่มือบริหาร-สพฐ.** เข้าถึงได้จาก: <https://www.google.co.th>. (14 มกราคม 2557).
- Bland, C.J. & M.T. Ruffin (1992). Characteristics of a Productive Research Environment: Literature Review. **Academic Medicine**, Vol. 67, p. 385-397.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). **A first course in factor analysis**. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Nida. M., Wasim. Q. & Jamil. R. K. (2012). Research Culture in Teacher Education: A Study of the Perception of University Teacher Educators in Pakistan. **European Journal of Social Sciences**. Vol. 28, p. 559-568.